

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Jiřího Zemánka a soudců Josefa Fialy (soudce zpravodaje) a Radovana Suchánka o ústavní stížnosti stěžovatelky **N. I.**, zastoupené Mgr. Viktorem Klímou, advokátem, sídlem Melantrichova 477/20, Praha 1 – Staré Město, proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9. října 2019 č. j. 8 Azs 126/2019-87, rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 8. března 2019 č. j. 4 Az 76/2018-37 a rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 8. listopadu 2018 č. j. OAM-727/ZA-ZA11-ZA19-2018, za účasti **Nejvyššího správního soudu, Městského soudu v Praze a Ministerstva vnitra**, jako účastníků řízení, takto:

- I. Rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 9. října 2019 č. j. 8 Azs 126/2019-87 bylo porušeno právo stěžovatelky na soudní ochranu zaručené v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.**
- II. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. října 2019 č. j. 8 Azs 126/2019-87 se ruší.**
- III. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 8. listopadu 2018 č. j. OAM-727/ZA-ZA11-ZA19-2018 se ruší.**
- IV. Ve zbytku se ústavní stížnost zamítá.**

Odůvodnění

I.

Skutkové okolnosti případu a obsah napadených rozhodnutí

1. Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“) a § 72 a násl. zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), se stěžovatelka domáhala, aby byla zrušena rozhodnutí označená v záhlaví, neboť je názoru, že jimi byly porušeny její základní práva a svobody zaručené v čl. 7 odst. 2 a 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 3 ve spojení s čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Současně podle § 83 zákona o Ústavním soudu navrhla, aby bylo rozhodnuto, že náklady jejího zastoupení v řízení o ústavní stížnosti nese stát.

2. Z vyžádaného spisového materiálu, ústavní stížnosti a jejich příloh Ústavní soud zjistil následující skutečnosti. Stěžovatelka je státní příslušnicí Republiky Uzbekistán a na českém území podala žádost o mezinárodní ochranu. Ministerstvo vnitra dne 8. 11. 2018 pod č. j. OAM-727/ZA-ZA11-ZA19-2018 rozhodlo, že její žádost o udělení

mezinárodní ochrany je nepřipustná podle § 10a odst. 1 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a podle § 25 písm. i) daného zákona zastavilo řízení o udělení mezinárodní ochrany. Dále konstatovalo, že státem příslušným k posouzení žádosti je Francouzská republika, a to podle čl. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen „nařízení Dublin III“). Ministerstvo vnitra uvedlo, že stěžovatelka učinila dne 1. 2. 2018 prohlášení o mezinárodní ochraně na území České republiky a byla držitelkou krátkodobého víza vydaného Francouzskou republikou dne 7. 9. 2017 s možností jediného vstupu a maximální délkou pobytu od 16. 9. 2017 do 12. 10. 2017. Z tohoto důvodu je k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu podle čl. 12 nařízení Dublin III příslušná Francouzská republika, která stěžovatelce vízum vydala. Ministerstvo vnitra dále uvedlo, že ve stěžovatelčině případě Česká republika nevyužila diskrečního ustanovení představovaného čl. 17 nařízení Dublin III a nerozhodla se posoudit stěžovatelčinu žádost, k jejímuž posouzení je podle kritérií v tomto nařízení příslušný jiný stát. K využití daného diskrečního oprávnění nevedlo stěžovatelčino tvrzení o srdečních problémech, neboť stěžovatelka po dobu svého jednorozhodného pobytu v České republice nevyhledala odborné kardiologické vyšetření a po jednorázovém ošetření v nemocnici nepokračovala ve své léčbě. Ani obavy z návratu do Francouzské republiky nebyly relevantní ve vztahu k čl. 17 nařízení Dublin III, protože se vztahovaly k ojedinělé situaci, která se stěžovatelce přihodila na francouzském autobusovém nádraží.

3. Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) rozsudkem ze dne 8. 3. 2019 č. j. 4 Az 76/2018-37 zamítl stěžovatelčinu žalobu proti zmíněnému rozhodnutí Ministerstva vnitra. Neshledal namítané procesní vady v postupu Ministerstva vnitra, ani v jeho hodnocení k nevyužití diskrečního ustanovení (čl. 17 nařízení Dublin III). Podle městského soudu netrpělo správní rozhodnutí nepřezkoumatelností, naopak bylo řádně odůvodněné a vycházelo z vyhovujících podkladů.

4. Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 9. 10. 2019 č. j. 8 Azs 126/2019-87 zamítl stěžovatelčinu kasační stížnost proti tomuto rozsudku městského soudu. Nejvyšší správní soud se ztotožnil s městským soudem v tom, že správní rozhodnutí netrpí procesními vadami a že nebyl podklad pro aplikaci čl. 17 nařízení Dublin III. Kasační námitka uplynutí šestiměsíční lhůty pro přemístění stěžovatelky podle čl. 29 nařízení Dublin III byla nepřipustná podle § 104 odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), neboť ji stěžovatelka neuplatnila před městským soudem, ačkoli mohla. Nejvyšší správní soud dále podle § 109 odst. 5 s. ř. s. nepřihlížel ke změně stěžovatelčiny osobní situace, k níž došlo na základě okolností vzniklých po vydání rozsudku městského soudu (vážený psychický stav s rizikem sebevražedného chování při změně prostředí). Zmínil však, že se i přes zamítnutí kasační stížnosti bude muset Ministerstvo vnitra před samotnou realizací přemístění stěžovatelky do Francouzské republiky zabývat tím, zda neuplynula šestiměsíční lhůta podle čl. 29 nařízení Dublin III a zda by přemístění stěžovatelky pro její duševní či fyzický stav neznamenalo nelidské či ponižující zacházení.

II.

Argumentace stěžovatelky

5. Stěžovatelka uvedla, že do České republiky přicestovala v roce 2017. Důvodem pro opuštění země původu (Republiky Uzbekistán) byl sňatek s mužem, který je o 8 let mladší než ona; v této zemi je uzavření takového manželství místní kulturou odmítané. Stěžovatelka měla obavu o svůj život, neboť jí její bratři vyhrožovali tzv. vraždou ze cti.

6. Dále zmínila, že dne 12. 3. 2019 porodila mrtvé dítě. Již před touto událostí v minulosti jednou potratila. V dubnu 2019, tj. po vydání rozsudku městského soudu, se v návaznosti na porod mrtvého dítěte její psychický stav zhoršil. Trpí sebevražednou ideací a mikromanickými bludnými produkcemi. Psycholog vyhodnotil, že stěžovatelka potřebuje být ve známém prostředí a mít při sobě svého manžela. Jakákoli změna tohoto stavu povede ke zhoršení jejího psychického stavu a pravděpodobně k dalšímu pokusu o sebevraždu. Její psychický stav neumožňuje přesun do Francouzské republiky, kde nemá zázemí a kde byly její prvotní zkušenosti (pobyt na ulici, vyhrožování) negativního rázu. V době podání ústavní stížnosti byla stěžovatelka opět těhotná, přičemž šlo o rizikové těhotenství. V průběhu řízení o ústavní stížnosti dne 19. 2. 2020 porodila syna, jak následně Ústavnímu soudu sdělila.

7. Závěr Nejvyššího správního soudu, že i přes zamítnutí kasační stížnosti má správní orgán povinnost zabývat se možností realizace přemístění, považuje stěžovatelka za nesprávný a nepřezkoumatelný. Zbavuje jí totiž práva na účinný opravný prostředek, který jí garantuje čl. 27 nařízení Dublin III.

8. Stěžovatelka tvrdí, že rozhodnutí Ministerstva vnitra jí ukládá vycestovat do Francouzské republiky, což by jí však vzhledem k jejímu zdravotnímu stavu způsobilo újmu, v níž lze spatřovat porušení čl. 3 Úmluvy. V českém právu i právu Evropské unie je podle stěžovatelky odlišováno předání podle nařízení Dublin III od jiných institutů cizineckého práva jako je vyhoštění, povinnost opustit území či ukončení pobytu na území. Z hlediska Úmluvy jsou však všechna opatření státu, která cizince donucují k opuštění území, považována za vyhoštění. Při zkoumání, zda stěžovatelka měla účinný prostředek nápravy ve smyslu čl. 13 Úmluvy, je tak třeba užít shodná kritéria, která užívá Evropský soud pro lidská práva (dále jen „ESLP“). Stěžovatelka se domnívá, že její kasační stížnost měla být posouzena meritorně ve vztahu ke všem uplatněným námitkám, zejména námitkám ke zhoršení psychického stavu.

9. V ústavní stížnosti bylo namítnuto, že Nejvyšší správní soud stěžovatelce odepřel spravedlnost tím, že se nezabýval námitkou uplynutí šestiměsíční lhůty podle čl. 29 odst. 2 nařízení Dublin III. Nedojde-li k přemístění cizince v této lhůtě, tak státu původně příslušnému k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu zanikne povinnost přijmout dotčeného cizince a státem k příslušným k posouzení žádosti se stává stát, který dožadoval přemístění. Stěžovatelka tuto šestiměsíční lhůtu považuje za prekluzivní a tvrdí, že k jejímu uplynutí musí soud přihlídnout z úřední povinnosti. Dále se dovolávala rozsudku Soudního dvora Evropské unie (dříve Evropského soudního dvora; dále jen „SDEU“) ze dne 25. 10. 2017 ve věci C-201/16, *Shiri* (dále jen „rozsudek SDEU ve věci *Shiri*“; rozhodnutí SDEU jsou dostupná z <https://curia.europa.eu>), podle něhož je stát, na který přešla příslušnost podle čl. 29 odst. 2 nařízení Dublin III povinen z úřední

povinnosti svou příslušnost bez zbytečného odkladu uznat. Stěžovatelka tvrdí, že v jejím případě tato šestiměsíční lhůta uplynula dne 6. 12. 2018.

III.

Vyjádření účastníků řízení a replika stěžovatelky

10. Nejvyšší správní soud ve svém vyjádření k ústavní stížnosti zdůraznil, že řízení o kasační stížnosti je řízení o mimořádném opravném prostředku, v němž nelze přihlížet ke skutečnostem nastalým po vydání napadeného rozsudku městského soudu. Nepřípustné jsou podle § 104 odst. 4 s. ř. s. důvody kasační stížnosti, které stěžovatelka neuplatnila v řízení před městským soudem, ač tak učinit mohla. Nejvyšší správní soud proto nemohl přihlížet k námitce uplynutí šestiměsíční lhůty podle čl. 29 odst. 2 nařízení Dublin III, neboť ji stěžovatelka neuplatnila před městským soudem, přestože jí v tom nic nebránilo. Nešlo přitom o skutečnost, k níž by měl městský soud přihlížet *ex offio*. Rozsudek SDEU ve věci *Shiri*, na nějž stěžovatelka odkázala, se týkal situace, kdy účastník uplynutí této lhůty namítal před prvoinstančním soudem. Závěry daného rozsudku se tak vztahují k situaci, kdy byla vznesená námitka soudem projednatelná. Ačkoli Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítnul, připomněl Ministerstvu vnitra jeho povinnost zabývat se otázkou možného uplynutí zmíněné lhůty a rovněž jeho povinnost zohlednit zdravotní stav stěžovatelky před samotným přemístěním (a to v návaznosti na závěry v rozsudku SDEU ze dne 16. 2. 2017 ve věci C-578/16 PPU, *C. K., H. S. a A. S.*; dále jen „rozsudek SDEU ve věci C. K.“). Nejvyšší správní soud navrhl ústavní stížnost odmítnout jako zjevně neopodstatněnou nebo ji zamítnout.

11. Městský soud s ústavní stížností nesouhlasí a odkázal na odůvodnění svého rozsudku a rozsudku Nejvyššího správního soudu.

12. Ministerstvo vnitra uvedlo, že v době podání jeho vyjádření již není možné navrátit stěžovatelku do Francouzské republiky na základě nařízení Dublin III, a to pro uplynutí šestiměsíční lhůty podle čl. 29 odst. 2 daného nařízení. O této skutečnosti stěžovatelku informovalo již dne 8. 11. 2019. Stěžovatelka se podle Ministerstva vnitra nalézá na území České republiky v pozici žadatelky o mezinárodní ochranu, k posouzení její žádosti je Česká republika příslušná. Ministerstvo vnitra se bude v daném řízení zabývat i stěžovatelčím zdravotním stavem. Ministerstvo vnitra navrhlo zamítnutí ústavní stížnosti, případně její odmítnutí jako zjevně neopodstatněné.

13. Stěžovatelka v replice potvrdila, že jí Ministerstvo vnitra vydalo osvědčení ze dne 8. 11. 2019 o tom, že její žádost o mezinárodní ochranu bude posouzena na území České republiky. Jinak však zůstalo Ministerstva vnitra nečinné a neučinilo žádný úkon, ačkoli Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku zmínil, že i přes zamítnutí kasační stížnosti se má Ministerstvo vnitra zabývat tím, zda neuplynula šestiměsíční lhůta podle čl. 29 nařízení Dublin III a zda by přemístění stěžovatelky pro její duševní či fyzický stav neznamenal nelidské či ponižující zacházení. Stěžovatelka setrvala na svém přesvědčení, že k případnému uplynutí lhůty k realizaci přemístění musí správní soud přihlídnout *ex offio*, k čemuž odkázala na bod 43 rozsudku SDEU ve věci *Shiri*.

IV.

Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

14. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení a shledal, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněnou stěžovatelkou, která byla účastnicí řízení, v nichž byla vydána rozhodnutí napadená ústavní stížností. Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatelka je zastoupena v souladu s § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu. Ústavní stížnost je přípustná, neboť stěžovatelka vyčerpala všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svého práva (§ 75 odst. 1 téhož zákona *a contrario*).

V.

Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

15. Ústavní soud není součástí soustavy soudů, nýbrž je soudním orgánem ochrany ústavnosti (čl. 83 a čl. 91 odst. 1 Ústavy). Není povolán k instančnímu přezkumu rozhodnutí obecných soudů. Jeho pravomoc podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy je založena výlučně k přezkumu toho, zda v řízení nebo rozhodnutím v něm vydaným nebyla dotčena ústavně chráněná práva nebo svobody stěžovatelky a zda řízení jako celek bylo spravedlivé.

16. Předmětem přezkumu ze strany Ústavního soudu v posuzované věci jsou dvě základní oddělené otázky, které se váží k právu na soudní ochranu (čl. 36 odst. 1 Listiny).

17. První řešená otázka se vztahuje k hodnocení Nejvyššího správního soudu, který uvedl, že se nemohl v řízení o kasační stížnosti zabývat zhoršením zdravotního stavu stěžovatelky, k němuž došlo po vydání rozsudku městského soudu. Nejvyšší správní soud tak nehodnotil stěžovatelčina tvrzení, že pro zhoršený zdravotní stav by její přemístění do Francouzské republiky, o němž rozhodlo Ministerstvo vnitra, znamenalo nelidské či ponižující zacházení. První řešené otázky se týkají části V. B. až V. F. a jejich předmětem je hodnocení, jakým způsobem měla být stěžovatelce zajištěna soudní ochrana.

18. Druhou otázkou je přezkum hodnocení Nejvyššího správního soudu, který za nepřípustnou označil námitku, že až po vydání správního rozhodnutí uplynula šestiměsíční lhůta k přemístění. Této otázce je věnována část V. G.

**V. A. Rozhodnutí Ministerstva vnitra jako rozhodnutí
o přemístění ve smyslu nařízení Dublin III**

19. Nejprve je vhodné zmínit se o povaze rozhodnutí Ministerstva vnitra, které bylo v posuzované věci napadeno před městským soudem. V právu Evropské unie jsou stanovena pravidla pro určení členského státu Evropské unie, který má posoudit žádost příslušníka třetí země o mezinárodní ochranu. Kritéria pro určení takového členského státu jsou stanovena v nařízení Dublin III. Pro případ, že se příslušník třetí země, který podal žádost o mezinárodní ochranu, nachází v jiném členském státě Evropské unie, než který je příslušný k posouzení jeho žádosti, je upraveno přemístění takového žadatele do státu příslušného k posouzení jeho žádosti.

20. Podle § 8 písm. b) zákona o azylu Ministerstvo vnitra určuje stát vázaný přímo použitelným předpisem Evropské unie příslušný k posuzování žádosti o udělení mezinárodní ochrany podané na území České republiky. Výsledkem řízení podle daného ustanovení je rozhodnutí Ministerstva vnitra o nepřipustnosti žádosti o udělení mezinárodní ochrany, o zastavení řízení o udělení mezinárodní ochrany a o určení státu příslušného k posouzení podané žádosti (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2019 č. j. 9 Azs 442/2018-58, bod 21; rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z <http://www.nssoud.cz>). Právě takové rozhodnutí Ministerstvo vnitra v posuzované věci vydalo (viz bod 2.).

21. Jak dále Nejvyšší správní soud uvedl ve zmíněném rozsudku sp. zn. 9 Azs 442/2018, v bodu 24: „Rozhodnutími, jimiž se končí řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany podle § 8 písm. b) a c) zákona o azylu, jsou rozhodnutími o přemístění ve smyslu nařízení Dublin III. Navazuje na ně pouze faktické provedení transferu spojené s nezbytnými administrativními úkony (např. vzájemná komunikace mezi dožadujícím a příslušným členským státem); žádné rozhodnutí o tomto transferu žalovaný [tj. Ministerstvo vnitra, pozn. Ústavního soudu] nevydává.“ Z uvedeného vyplývá, že rozhodnutí ve smyslu § 8 písm. b) zákona o azylu (a tedy i rozhodnutí Ministerstva vnitra v posuzované věci) Nejvyšší správní soud považuje za rozhodnutí o přemístění ve smyslu nařízení Dublin III, byť se ve výroku daného správního rozhodnutí zmiňuje jen nepřipustnost žádosti o udělení mezinárodní ochrany, zastavení řízení o této žádosti a určení státu příslušného k posouzení podané žádosti.

22. V nařízení Dublin III se na mnoha místech zmiňuje rozhodnutí o přemístění žadatele o mezinárodní ochranu (srov. např. čl. 26 či čl. 27 daného nařízení). S ohledem na výše citované rozhodnutí Nejvyššího správního soudu nahlíží Ústavní soud pro účely posouzení ústavní stížnosti na rozhodnutí Ministerstva vnitra v posuzované věci jako na rozhodnutí o přemístění ve smyslu nařízení Dublin III.

V. B. Opravný prostředek ve smyslu čl. 27 odst. 1 nařízení Dublin III

23. Podle čl. 27 odst. 1 nařízení Dublin III má žadatel o mezinárodní ochranu a osoba uvedená v čl. 18 odst. 1 písm. c) nebo d) daného nařízení právo na podání účinného opravného prostředku k soudu co do skutkové i právní stránky ve formě odvolání proti rozhodnutí o přemístění nebo jeho přezkumu.

24. V bodě 19 preambule nařízení Dublin III je uvedeno, že by měly být stanoveny právní záruky a právo na účinný opravný prostředek, pokud jde o rozhodnutí o přemístění dotyčné osoby do příslušného členského státu, aby byla zaručena účinná ochrana jejich práv v souladu zejména s čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina EU“). Pro zajištění souladu s mezinárodním právem by měl účinný opravný prostředek proti takovému rozhodnutí zahrnovat jak přezkum toho, jak je uplatňováno toto nařízení, tak přezkum po právní i skutkové stránce v členském státě, do kterého je žadatel přemísťován.

25. K opravnému prostředku ve smyslu čl. 27 odst. 1 nařízení Dublin III se váže řada procesních požadavků, které SDEU dovodil z práva Evropské unie. Jedním z nich je požadavek, podle něhož v případě, že žadatel o mezinárodní ochranu předloží v rámci řízení o opravném prostředku ve smyslu čl. 27 odst. 1 nařízení Dublin III objektivní

skutečnosti, jako jsou lékařská osvědčení vypracovaná ohledně jeho osoby, která mohou prokazovat obzvláštní závažnost jeho zdravotního stavu a značné a nevratné následky, které by pro něj mohlo přemístění představovat, nemůže soud nepřihlídnout k těmto skutečnostem. Je naopak povinen posoudit riziko, že k takovým následkům dojde, rozhoduje-li o legalitě rozhodnutí o přemístění, pokud by výkon tohoto rozhodnutí mohl vést k nelidskému či ponižujícímu zacházení. Má-li příslušný soud za to, že přijetí určitých opatření je dostatečné pro vyloučení jakéhokoli skutečného rizika takového zacházení v případě přemístění dotyčného žadatele o azyl, bude věcí tohoto soudu, aby přijal opatření nezbytná k zajištění, že tato opatření budou provedena orgány dožadujícího členského státu před přemístěním dotyčné osoby (rozsudek SDEU ve věci *C. K.*, body 75. a 84.). Opatřeními, která měl SDEU na mysli, jsou např. zajištění zdravotní péče během přemístění a po něm, doprovod lékařským personálem při přemístění či informování státu, kam má být žadatel přemístěn (k opatřením blíže viz rozsudek SDEU ve věci *C. K.*, body 80. až 83.).

26. Dále SDEU dovedil, že čl. 27 odst. 1 nařízení Dublin III musí být vzhledem k bodu 19 preambule tohoto nařízení, jakož i čl. 47 Listiny EU, vykládán v tom smyslu, že žadatel o udělení mezinárodní ochrany musí mít k dispozici účinný a rychlý opravný prostředek, na jehož základě se může dovolat toho, že šestiměsíční lhůta stanovená v čl. 29 odst. 1 a 2 uvedeného nařízení uplynula po přijetí rozhodnutí o jeho přemístění (rozsudek SDEU ve věci *Shiri*, bod 46.).

27. V podmínkách České republiky je bezpochyby opravným prostředkem ve smyslu čl. 27 odst. 1 nařízení Dublin III žaloba proti rozhodnutí správního orgánu (§ 65 a násl. s. ř. s.) o přemístění, jak jej chápe dané nařízení. Pro řízení o zmíněné žalobě se tak uplatní procesní pravidla vyplývající z nařízení Dublin III, jak je vyložil SDEU, a v oblastech, kde právo Evropské unie vlastní přímo použitelnou úpravu nezavedlo a ponechalo členským státům prostor pro národní procesní autonomii, se uplatní vnitrostátní právo (tedy především soudní řád správní jako obecný předpis správního soudnictví a dále zvláštní úprava v § 32 až 33a zákona o azylu).

28. Ústavní soud se zabýval tím, zda procesní požadavky, které z práva Evropské unie dovedl SDEU k opravnému prostředku ve smyslu čl. 27 odst. 1 nařízení Dublin III, se bez dalšího vztahují i na řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí městského či krajského soudu ve věci žaloby proti rozhodnutí o přemístění.

29. Vyhodnocení, zda na určité soudní řízení dopadají procesní požadavky stanovené v právu Evropské unie, a pokud ano, které to jsou, má význam s ohledem na čl. 36 odst. 1 Listiny. Podle daného ustanovení se může každý domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu. Stanovený postup domáhání se svého práva u soudu přitom nemusí být upraven jen běžným zákonem v českém vnitrostátním právu, ale může být upraven i přímo použitelným právem Evropské unie. Dodrží-li jednotlivec takto stanovený postup a soud mu odmítne předepsaným způsobem poskytnout ochranu jeho právu, dochází k porušení práva na soudní ochranu [nález ze dne 1. 10. 2014 sp. zn. I. ÚS 2723/13 (N 185/75 SbNU 59), bod 24.; rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná z <http://nalus.usoud.cz>]. V daném ohledu pak není určující, zda postup domáhání se práva byl stanoven vnitrostátním právem či přímo použitelným právem Evropské unie. I porušení procesních požadavků na postup soudu vyplývajících z práva Evropské unie, ať už k němu došlo

při přímé aplikaci předpisu unijního práva nebo předpisu práva vnitrostátního, přijatého v rámci unijním právem poskytnutého prostoru pro národní procesní autonomii, může dosáhnout intenzity porušení práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny.

30. Ústavní soud dospěl k závěru, že procesní požadavky, které z práva Evropské unie dovodil SDEU k opravnému prostředku ve smyslu čl. 27 odst. 1 nařízení Dublin III, se nevztahují bez dalšího na řízení o kasační stížnosti ve věci rozhodnutí o přemístění.

31. Vyšel přitom z úvah, které SDEU učinil v rozsudku ze dne 26. 9. 2018 ve věci C-180/17, *X a Y* (dále jen „rozsudek SDEU ve věci *X a Y*“). Zde se SDEU zabýval tím, zda procesní požadavky vážící se k soudnímu opravnému prostředku ve smyslu čl. 46 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „směrnice 2013/32/EU“) se vztahují i na další opravný prostředek u nadřízeného soudu směřující proti rozhodnutí o opravném prostředku ve smyslu čl. 46 směrnice 2013/32/EU. SDEU shledal, že Listina EU ani čl. 46 směrnice 2013/32/EU nevyžadují existenci dvoustupňového soudního řízení. Ochrana přiznaná čl. 46 směrnice 2013/32/EU a čl. 47 Listiny EU se omezuje pouze na existenci jediného soudního prostředku právní ochrany. Zavedou-li členské státy soudní řízení ve druhém stupni v rámci své procesní autonomie, pak se na soudní řízení v druhém stupni vztahuje z pohledu práva Evropské unie požadavek rovnocennosti a efektivity. Zásada rovnocennosti znamená, že podmínky soudních řízení určených k zajištění ochrany práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva, nesmějí být méně příznivé než ty, které se týkají obdobných řízení na základě vnitrostátního práva. Podle zásady efektivity nesmí být podmínky těchto soudních řízení upravené takovým způsobem, aby v praxi znemožňovaly nebo nadměrně ztěžovaly výkon práv přiznaných unijním právním řádem (rozsudek SDEU ve věci *X a Y*, body 30. a 33. až 35.).

32. Ústavní soud konstatuje, že stejně jak nevyžaduje druhý stupeň soudního prostředku ochrany čl. 46 směrnice 2013/32/EU, tak jej nevyžaduje ani čl. 27 nařízení Dublin III. Český zákonodárce se v rámci unijním právem připuštěné vnitrostátní procesní autonomie rozhodl zavést kasační stížnost jako mimořádný opravný prostředek („druhý stupeň“) proti rozhodnutí o opravném prostředku ve smyslu čl. 27 nařízení Dublin III, jímž je v českých podmínkách rozhodnutí městského či krajského soudu o žalobě proti rozhodnutí o přemístění, jak jej pojímá nařízení Dublin III. Na řízení o kasační stížnosti ve věci rozhodnutí o přemístění se tak z hlediska práva Evropské unie uplatní požadavek rovnocennosti a efektivity, nikoli však bez dalšího i jiné procesní požadavky plynoucí z práva Evropské unie vážící se k soudnímu opravnému prostředku ve smyslu čl. 27 nařízení Dublin III. Lidskoprávní ochrana účastníka řízení se spravuje podle hlediska její vyšší úrovně (intenzity) ústavní Listinou, Úmluvou nebo Listinou EU (srov. její čl. 53), nakolik i v oblasti národní procesní autonomie jde o „uplatňování“ práva Unie ve smyslu čl. 51 odst. 1 Listiny EU.

33. Jelikož se na posuzované řízení o kasační stížnosti vztahoval požadavek rovnocennosti a efektivity, nikoli však bez dalšího i jiné procesní požadavky plynoucí z práva Evropské unie vážící se k soudnímu opravnému prostředku ve smyslu čl. 27 nařízení Dublin III, zaměřil se Ústavní soud předně na to, jaké byly požadavky na poskytování soudní ochrany Nejvyšším správním soudem pro posuzovanou věc

vyplývající z českého vnitrostátního práva a Úmluvy. Tyto požadavky pak vyhodnotil z pohledu zásad efektivity a rovnocennosti (k tomu viz body 61. a 62.).

V. C. Námitka uplatněná až v kasační stížnosti, že faktická realizace přemístění by představovala nelidské či ponižující zacházení

34. V kasační stížnosti stěžovatelka poukazovala na změny ve svém zdravotním stavu, které nastaly po vydání rozsudku městského soudu. Tvrdila, že se její psychický stav zhoršil po porodu mrtvého dítěte, k němuž došlo dne 12. 3. 2019 (rozsudek městského soudu byl vydán dne 8. 3. 2019). Dovolávala se závěrů rozsudku SDEU ve věci *C. K.*, které se vztahují k zákazu výkonu rozhodnutí o přemístění, představoval-li by jeho výkon vzhledem k vážnému zdravotnímu stavu přemísťované osoby nelidské či ponižující zacházení. Dále v kasační stížnosti tvrdila, že jí předložené lékařské zprávy vylučují provedení přemístění a že jeho provedení by pro ni mělo závažné následky včetně zásadního zhoršení jejího zdravotního stavu s možnou recidivou sebevražedného chování. Ke kasační stížnosti přiložila řadu lékařských zpráv popisujících její psychický stav a jeho vážné zhoršení z důvodu porodu mrtvého dítěte.

35. Námitka nelidského či ponižujícího zacházení se vztahovala k samotnému přemístění ve smyslu nařízení Dublin III, a nikoli k podmínkám ve Francouzské republice. V podstatě stěžovatelka namítala, že její psychický stav se natolik zhoršil po vydání rozsudku městského soudu, že jí neumožňuje podstoupit jakoukoli změnu sociálního prostředí. Své tvrzení dokládala v daném směru mimo jiné zprávou psychiatricky, v níž se píše, že kapacita adaptace stěžovatelky na změnu podmínek je značně omezená až vymizelá a v případě přesunu do jiné země není vyloučeno zhoršení jejího psychického stavu ústící až do recidivy sebevražedného chování. Ústavní soud zdůrazňuje, že daná námitka vůbec nesouvisí s kvalitou francouzského azylového systému, kvalitou lékařské péče či jinými okolnostmi ve Francouzské republice. V řízení nevyvstaly žádné pochybnosti o kvalitě francouzského azylového řízení a zdravotní péče. Námitka se zakládala výhradně na tvrzení, že stěžovatelčin zdravotní stav je takový, že neumožňuje již samotný akt přemístění (spojený se změnou prostředí), aniž by to pro ni neznamenal závažné psychické důsledky, o nichž tvrdí, že by dosáhly nelidského či ponižujícího zacházení. I SDEU v obecné rovině připustil, že mohou nastat případy, kdy je zdravotní stav dotčené osoby natolik závažný, že nelze vyloučit, že přemístění podle nařízení Dublin III pro ni může samo o sobě nést takové riziko, aniž by byly jakékoli indicie o systémových nedostacích azylového řízení ve státě, kam má být přemístěna, či kvalitě jeho zdravotního systému (viz rozsudek SDEU ve věci *C. K.*, body 71. a 73.). Ústavní soud tak shrnuje, že posuzovaná věc se týká uplatněné námitky a opakovaně zdůrazňuje, že touto námitkou není jakkoli zpochybňována kvalita podmínek ve Francouzské republice. Výhradně v tomto smyslu je třeba rozumět následnému pojednání, kde se zmiňuje.

36. Ústavní soud konstatuje, že námitku, že by přemístění bylo nelidským či ponižujícím zacházením vzhledem k vážnosti zdravotního stavu, nemohla stěžovatelka fakticky uplatnit dříve než v kasační stížnosti. Zhoršení svého zdravotního stavu totiž odvozovala od vlivu porodu mrtvého dítěte na její psychiku, k čemuž došlo až po vydání rozsudku městského soudu.

37. Podle čl. 7 odst. 2 Listiny nesmí být nikdo mučen ani podroben krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu. Podle čl. 3 Úmluvy nesmí být nikdo mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu. Zákaz nelidského či ponižujícího zacházení je stanoven rovněž v čl. 4 Listiny EU, jehož smysl a rozsah jsou dle čl. 52 odst. 3 Listiny EU stejné jako smysl a rozsah, který tomuto zákazu přiznává čl. 3 Úmluvy (k tomu srov. rozsudek SDEU ve věci *C. K.*, bod 67.). Podle čl. 7 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech nesmí být nikdo mučen nebo podrobován krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu.

38. Čl. 3 Úmluvy nepokrývá všechny případy špatného zacházení, ale jen ty případy, kdy špatné zacházení dosáhne určité minimální úrovně závažnosti. Utrpení, které plyne z přirozeně se vyskytující nemoci, může spadat pod čl. 3 Úmluvy, jestliže je zesíleno zacházením, ať již vyplývajícím z podmínek vazby, vyhoštění nebo jiných opatření, za která jsou odpovědné orgány signatářského státu, případně je riziko, že bude zesíleno takovým zacházením (rozsudek ESLP ze dne 13. 12. 2016 ve věci *Paposhvili proti Belgii*, stížnost č. 41738/10, v § 174 a 175; rozhodnutí ESLP jsou dostupná z <https://hudoc.echr.coe.int>). Minimální úroveň závažnosti špatného zacházení je podmínkou aplikace i čl. 7 odst. 2 Listiny [srov. nálezy ze dne 27. 10. 2015 sp. zn. I. ÚS 860/15 (N 191/79 SbNU 161), bod 54.; ze dne 24. 5. 2016 sp. zn. I. ÚS 1042/15 (N 91/81 SbNU 485), bod 35.].

39. Jde-li o námitku, že by opatření státu mohlo natolik zhoršit špatný zdravotní stav dotčené osoby tak, že by šlo o nelidské či ponižující zacházení, je především na dané osobě, aby předložila dostatečně určité a podrobné tvrzení doložené způsobilými podklady dávající důvodný podklad k domněnce, že zde mohou být dány závažné důvody svědčící o porušení čl. 3 Úmluvy (srov. rozsudek ESLP ze dne 28. 2. 2008 ve věci *Saadi proti Itálii*, č. stížnosti 37201/06, § 129). Stěžovatelka Nejvyššímu správnímu soudu předložila kvalifikovanou námitku nelidského či ponižujícího zacházení (námitka byla určitá, podložena podklady a poukazovala na závažné skutečnosti; srov. bod 34.). Další úvahy Ústavního soudu se tak týkají výhradně situace, kdy byla předložena tato kvalifikovaná námitka.

40. Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku připustil, že stěžovatelčina osobní situace doznala změn v důsledku okolností, které nastaly po vydání rozsudku městského soudu. Dále uvedl, že z povahy kasačního řízení nemůže podle § 109 odst. 5 s. ř. s. k takovým skutečnostem přihlížet. Podle § 109 odst. 5 s. ř. s. Nejvyšší správní soud nepřihlíží ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, co bylo vydáno kasační stížností napadené rozhodnutí.

41. Ústavní soud připomíná judikaturu Nejvyššího správního soudu, které nelze z ústavního hlediska ničeho vytknout a podle níž může být pravidlo v § 109 odst. 5 s. ř. s. (a též v § 75 odst. 1 s. ř. s.) prolomeno jinou normou, která požívá aplikační přednost podle čl. 10 Ústavy. Touto normou může být zejména čl. 3 Úmluvy (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 11. 2019 č. j. 6 Azs 170/2019-50, bod 37, ze dne 10. 9. 2015 č. j. 2 Azs 163/2015-28, bod 9; a ze dne 1. 6. 2017 č. j. 9 Azs 14/2017-30, bod 22; ze dne 24. 10. 2010 č. j. 5 Azs 15/2010-76 a ze dne 22. 4. 2011 č. j. 5 Azs 3/2011-131).

42. Jak bylo uvedeno již výše (bod 36.), stěžovatelka uvedenou námitku o vlivu přemístění s ohledem na její zdravotní stav nemohla uplatnit dříve než v kasační stížnosti. Za takové situace závazek České republiky z čl. 3 Úmluvy a práva jím chráněná mají takový význam, že odůvodňují neaplikovat § 109 odst. 5 s. ř. s., a to tehdy, nenabízí-li se jiný způsob, jak by stěžovatelce mohla být poskytnuta účinná soudní ochrana.

43. Ústavní soud souhlasí se stěžovatelkou v tom, že v její situaci by účinnou soudní ochranu (pro uvedenou kvalifikovanou námitku) nemohlo přinést podání nové žádosti o mezinárodní ochranu a na něj navazující postup orgánů veřejné moci. Žadatel, který má být přemístěn ve smyslu nařízení Dublin III, není podle § 11c odst. 4 zákona o azylu oprávněn podat v takovém případě novou žádost o mezinárodní ochranu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 9. 2016 č. j. 5 Azs 195/2016-22), resp. řízení o nové žádosti by bylo podle daného ustavení zastaveno s výslovně vyloučenou přípustností žaloby proti rozhodnutí o zastavení řízení (viz § 11c odst. 4 věta poslední zákona o azylu).

44. Nejvyšší správní soud ve vyjádření k ústavní stížnosti poukázal na možnost bránit se proti faktické realizaci přemístění žalobou na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu (§ 82 a násl. s. ř. s.; dále jen „zásahová žaloba“). Podle názoru Ústavního soudu nelze takové zásahové žalobě upřít určitý ochranný potenciál před namítaným nelidským či ponižujícím zacházením, které by přemístění ve smyslu nařízení Dublin III mohlo vzhledem ke špatnému zdravotnímu stavu znamenat. Současně však nelze pominout faktické limity, kterým dotčený cizinec čelí při podání takové zásahové žaloby.

45. Podle judikatury Nejvyššího správního soudu se nelze zásahovou žalobou bránit „preventivně“. Jak uvedl Nejvyšší správní soud k zásahové žalobě v rozsudku ze dne 7. 6. 2016 č. j. 8 As 93/2015-134 (č. 3432/2016 Sb. NSS), bod 31: *„Soudní řád správní nedává žádný prostor pro přípustnost preventivních zásahových žalob. Procesní prostředky obrany mohou z povahy věci vyplývat pouze ze skutečností, ke kterým objektivně v minulosti došlo. Nelze žalobou brojit za situace, kdy žalobce pouze předpokládá, že k určitým skutečnostem dojde, a již v předstihu hledá u soudu ochranu proti nim. Očekávané skutečnosti totiž v reálné situaci nakonec nemusí vůbec nastat a procesní předpis rovněž nedává vodítko, jak by měl výrok takového soudního rozhodnutí vypadat.“* Tento názor má význam i ve vztahu k přemístění cizince podle nařízení Dublin III. Ani vydání rozhodnutí o přemístění, jak jej pojímá nařízení Dublin III, totiž ještě nemusí vždy nevyhnutelně znamenat, že cizinec bude přemístěn. Přemístění se provádí, jakmile je to z praktického hlediska možné (čl. 29 odst. 1 nařízení Dublin III). Jak vyplývá z čl. 9 odst. 1 nařízení Komise (ES) č. 1560/2003 zdravotní stav žadatele o mezinárodní ochranu je považován za důvod, který může odůvodňovat odložení přemístění (viz rozsudek SDEU ve věci *C. K.*, bod 86.). Ke změně zdravotního stavu přitom může dojít i po vydání rozhodnutí o přemístění, což se podle tvrzení stěžovatelky stalo i v její věci. Neumožňuje-li zdravotní stav dotčeného žadatele dožadujícímu členskému státu provést jeho přemístění během šestiměsíční lhůty stanovené v čl. 29 odst. 1 nařízení Dublin III, příslušnému členskému státu zanikne jeho povinnost převzít dotyčnou osobu zpět a příslušným státem se stane dožadující členský stát v souladu s čl. 29 odst. 2 nařízením Dublin III (rozsudek SDEU ve věci *C. K.*, bod 89.). Ústavní soud konstatuje, že příslušný správní orgán má prostor zohledňovat aktuální zdravotní stav žadatele, a nebylo-li možné realizovat jeho přemístění v průběhu

šestiměsíční lhůty podle čl. 29 odst. 1 nařízení Dublin III, k přemístění již nemůže dojít. Pro posuzovaný případ nemá význam prodloužení této lhůty podle čl. 29 odst. 2 věty druhé nařízení Dublin III. I náležitý postup samotného správního orgánu, k němuž není třeba žádné ingerence soudu a který spočívá ve zhodnocení zdravotního stavu žadatele, může tedy vést k tomu, že k přemístění nedojde, mělo-li by to znamenat nelidské či ponižující zacházení s ohledem na závažnost zdravotního stavu. Aniž správní orgán začne činit kroky bezprostředně směřující k fyzickému provedení přemístění, stále by pro účely zásahové žaloby šlo o spekulaci, že k přemístění dojde a že tedy po zhodnocení zdravotního stavu nebude přemístění samotným správním orgánem odloženo, což má procesní důsledky zmíněné ve výše citované části rozsudku sp. zn. 8 As 93/2015.

46. Podání zásahové žaloby až v době, kdy správní orgán činí kroky bezprostředně směřující k fyzickému provedení přemístění, s sebou nese riziko, zda městský či krajský soud bude schopen o této zásahové žalobě nebo alespoň o případném návrhu na předběžné opatření k přerušení přemístění cizince (§ 38 s. ř. s.) rozhodnout před samotným dokončením přemístění. Aby měla ochrana před namítaným nelidským či ponižujícím zacházením skrze zásahovou žalobu smysl, musel by v takto omezeném čase cizinec, který zpravidla nebude znatý českého jazyka ani českého právního řádu, podat zásahovou žalobu, a městský či krajský soud by o ní nebo alespoň o případném předběžném opatření musel před faktickým přemístěním též rozhodnout. Jde-li o kvalifikovanou námitku (srov. bod 39.), je rozhodnutí o takové žalobě či alespoň předběžném opatření až po provedení přemístění z hlediska účinnosti soudní ochrany nedostatečné, a to s ohledem na povahu základního práva (zákaz nelidského či ponižujícího zacházení), které má být předmětem posuzování soudem. Bez dalších procesních záruk, které na tomto místě však Ústavní soud nespaturuje, je účinnost soudní ochrany prostřednictvím zásahové žaloby limitovaná s ohledem na riziko omezeného časového úseku od okamžiku, kdy by správní orgán začal činit kroky bezprostředně směřující k přemístění, do okamžiku faktické realizace přemístění. Zdůraznit je třeba, že uvedené se týká jen velmi specifického případu kvalifikované námitky nelidského či ponižujícího zacházení spojeného s přemístěním pro závažný zdravotní stav a nejde o obecné hodnocení k zásahové žalobě.

47. S ohledem na existenci judikatury, podle níž se nelze zásahovou žalobou bránit „preventivně“ (citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 8 As 93/2015) a s tím spojené otázky, zda soud bude moci rozhodnout v potřebném čase (bod 46.), lze podle Ústavního soudu zásahové žalobě pro značně specifický případ uvedené kvalifikované námitky nelidského či ponižujícího zacházení spojeného s přemístěním pro závažný zdravotní stav přiznat jen určitý omezený ochranný potenciál. Je tak žádoucí prostřednictvím jiného právního prostředku doplnit prostředky soudní ochrany pro takové případy. S tímto vědomím je třeba přistupovat k řízení před Nejvyšším správním soudem, z něž vzešel ústavní stížností napadený rozsudek. Ústavní soud přitom shledal, že jeho prostřednictvím mohla a měla být zajištěna patřičná míra soudní ochrany tím, že by se vznesenou námitkou ke zdravotnímu stavu Nejvyšší správní soud věcně zabýval.

***V. D. Soudní ochrana v řízení o kasační stížnosti ve věci žaloby
proti rozhodnutí o přemístění ve smyslu nařízení Dublin III***

48. S ohledem na pouze omezený ochranný potenciál zásahové žaloby bylo nutno v řízení před Nejvyšším správním soudem ve věci žaloby proti rozhodnutí o přemístění vyjít

z toho, že pravidlo § 109 odst. 5 s. ř. s. bylo prolomeno. Důvodem k jeho prolomení byla v duchu judikatury Nejvyššího správního soudu aplikační přednost čl. 3 ve spojení s čl. 13 Úmluvy podle čl. 10 Ústavy (k tomu viz bod 41.). Setrvat na pravidlu podle § 109 odst. 5 s. ř. s. (na jehož základě ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, Nejvyšší správní soud nepřihlíží) by bylo možno tehdy, kdyby v jiném soudním řízení mohla být zajištěna dostatečná míra soudní ochrany, což však splněno nebylo.

49. Bylo tedy povinností Nejvyššího správního soudu přihlédnout k novým skutečnostem vzniklým až po vydání rozsudku městského soudu, na které stěžovatelka poukazovala v kasací stížnosti a na jejichž podkladě namítla, že by pro ni přemístění vzhledem k jejímu závažnému zdravotnímu stavu značilo nelidské či ponižující zacházení.

50. Na základě podkladů předložených stěžovatelkou si měl Nejvyšší správní soud učinit úsudek o jejím zdravotním stavu a o tom, zda by pro ni faktická realizace přemístění skutečně mohla znamenat nelidské či ponižující zacházení, jak tvrdila.

51. V případě, že by shledal, že zdravotní stav stěžovatelky není takový, aby to jakkoli interferovalo s realizací přemístění, nebylo by třeba dalších úvah. Naopak, vyhodnotil-li by, že vzhledem k jejímu zdravotnímu stavu by realizace přemístění mohla představovat nelidské či ponižující zacházení, musel by se dané skutečnosti věnovat hlouběji.

52. Z rozhodovací praxe ESLP vyplývá, že ačkoli je zdravotní stav dotčené osoby znepokojující, nepůjde o porušení čl. 3 Úmluvy, přijme-li členský stát vhodná a dostatečná opatření, za nichž deportace či jiné obdobné opatření bude moci proběhnout i s ohledem na zdravotní stav dotčené osoby a okolnosti případu (rozsudek ESLP ze dne 4. 7. 2006 ve věci *Karim proti Švédsku*, č. stížnosti 24171/05, § 2).

53. Jak již bylo výše uvedeno (bod 38.), utrpení, které plyne z přirozeně se vyskytující nemoci, ať fyzické či duševní, může spadat pod čl. 3 Úmluvy, je-li zesíleno opatřením, za které jsou odpovědné orgány členského státu, případně je riziko, že bude zesíleno takovým zacházením. V některých případech závažného zdravotního stavu dotčené osoby může až přijetí dodatečných vhodných opatření vážících se k provádění přemístění zaručit, že realizace přemístění nebude představovat nelidské či ponižující zacházení. Dodatečná vhodná opatření vážící se k přemístění tak mohou v určitých případech činit předěl mezi nelidským a ponižujícím zacházením a řádným výkonem přemístění. Aby byla soudní ochrana vskutku účinná, musí brát zřetel na dodatečnou potřebu těchto vhodných opatření, vyžaduje-li je zdravotní stav dotčené osoby nebo okolnosti případu.

54. Pojem účinného prostředku nápravy ve smyslu čl. 13 Úmluvy v sobě zahrnuje požadavek, aby takový prostředek nápravy byl schopen předejít výkonu těch zásahů státu, jejichž účinek je neodstranitelný (rozsudek ESLP ze dne 5. 2. 2002 ve věci *Čonka proti Belgii*, č. stížnosti 51564/99, § 79). Daný požadavek vystupuje do popředí i u případné realizace přemístění, které by mohlo pro závažný zdravotní stav představovat nelidské či ponižující zacházení, neboť by mohlo jít o účinek následně neodstranitelný. Rovněž z čl. 36 odst. 1 Listiny vyplývá požadavek, aby existoval účinný právní prostředek nápravy umožňující jednotlivci, aby se domáhal ochrany svých práv [nález ze dne 15. 5. 2018 sp. zn. II. ÚS 635/18 (N 94/89 SbNU 387), bod 25.]. Základní práva přitom musí být pod ochranou soudní moci (čl. 4 Ústavy). Požadavek na účinnost soudní

ochrany, který tvoří součást čl. 36 odst. 1 Listiny, v kombinaci s povahou zákazu nelidského a ponižujícího zacházení (čl. 7 odst. 2 Listiny) značí nutnost, je-li to možné, vykládat zákonnou procesní úpravu tak, aby bylo prostřednictvím soudu možno předejít realizaci takového rozhodnutí či postupu, u nichž je reálné riziko, že by představovaly nelidské či ponižující zacházení a jejichž účinek je následně neodstranitelný. Dostatečné tvrzení a doložení takového rizika je především na dotčené osobě. Z ústavního pořádku nevyplývá povinnost státu zavést v posuzované věci dvoustupňové soudní řízení, tj. umožnit opravný prostředek proti takovému rozhodnutí městského soudu, jaké bylo vydáno v posuzované věci. To však nic nemění na skutečnosti, že zavedl-li zákonodárce takový opravný prostředek v podobě kasační stížnosti, pak se s ohledem na čl. 7 odst. 2 a čl. 36 odst. 1 Listiny i na řízení o ní vztahuje nutnost, je-li to možné, interpretovat zákonnou procesní úpravu tak, aby šlo jejím prostřednictvím předejít realizaci takového rozhodnutí či postupu, u něž je reálné riziko, že by představovaly nelidské či ponižující zacházení a jejichž účinek je následně neodstranitelný [k tomu srov. *mutatis mutandis* náleze ze dne 21. 2. 2012 sp. zn. Pl. ÚS 29/11 (N 34/64 SbNU 361; 147/2012 Sb.), bod 64.] Zmíněný požadavek zvláště vystupoval do popředí v posuzované věci, kdy kvalifikovanou námitku nemohla stěžovatelka uplatnit dříve než v kasační stížnosti.

55. Pro případ existence rizika, že by realizace přemístění mohla představovat nelidské či ponižující zacházení, je podstatné, zda existují nějaká vhodná opatření, která by mohla zajistit, aby přemístění mohlo proběhnout, aniž by došlo k takovému následku.

56. Soud při daném zkoumání může shledat, že konkrétní vhodné opatření, případně kombinace více opatření s přihlédnutím k okolnostem posuzované věci a zdravotnímu stavu dotčené osoby zajistí, že by přemístění bylo možno realizovat bez nepříznivého následku. Ústavní soud zastává názor, že správní soud v takovém případě může zajistit podmínění výkonu rozhodnutí o přemístění provedením vhodných opatření nebo splněním podmínek prostřednictvím zamítavého rozhodnutí doplněného o závazný právní názor pro správní orgán k možnosti realizovat přemístění výhradně jen při zajištění vhodných opatření či za splnění určitých podmínek. Závazný právní názor správního soudu je sice podle zákonné dikce spojen jen se zrušujícím rozsudkem či rozsudkem deklarujícím nicotnost, ať již jde o rozsudek krajského soudu či Nejvyššího správního soudu [srov. § 78 odst. 6 s. ř. s. a § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 6 s. ř. s.]. Ustanovení procesního předpisu je však nezbytné vykládat prizmatem požadavku účinné soudní ochrany (čl. 36 odst. 1 Listiny; srov. bod 54.) a specifik soudní ochrany před nelidským či ponižujícím zacházením. To vede k nutnosti v popsané situaci připustit i závazný právní názor v zamítavém rozhodnutí. Rubem závěru, že má být prolomen § 109 odst. 5 s. ř. s. a též § 75 odst. 1 s. ř. s. (k tomu viz body 41. až 49. výše), musí být existence procesního nástroje, který umožní poskytnout ochranu právu s ohledem na případné nově zjištěné skutečnosti. Závazný právní názor v zamítavém rozhodnutí pak představuje tento procesní nástroj. Rušení správního rozhodnutí o přemístění by v dané situaci bylo kontraproduktivní, neboť by znemožnilo přemístění zcela, tj. i za okolností, kdy přemístění nebude znamenat nelidské či ponižující zacházení, resp. dodržení vhodných opatření.

57. Je nezbytné, aby soud přesně v rámci svého závazného právního názoru specifikoval, o jaká opatření či podmínky jde. Nepostačí obecný výčet teoreticky možných opatření, ale je nutno co nejvíce konkrétně opatření specifikovat pro podmínky dané věci, a to s ohledem na zjištění o dotčeném cizinci a jeho zdravotním stavu, jež je povinností

soudu prověřit (srov. bod 50.). S odkazem na rozsudek SDEU ve věci *C. K.* (jeho body 80. až 83.) lze u vhodných opatření zmínit např. spolupráci států podle čl. 8 nařízení č. 1560/2003 tak, aby byla dotčené osobě zajištěna během přemístění a po něm patřičná zdravotní péče; dále doprovod náležitě vybaveným lékařským personálem při přemístění; informování státu, kam se osoba přemísťuje, o jejím zdravotním stavu. Mezi vhodná opatření lze též zařadit povinnost posečkat se zahájením přemístění po stanovenou dobu, kterou může soud určit, může-li mít odklad pozitivní vliv na zdravotní stav dotčené osoby. Takový odklad s sebou nese i informační povinnost správního orgánu podle čl. 9 nařízení č. 1560/2003. Lze si dále představit, že soud zmíní nutnost, aby správní orgán v určeném čase nechal podrobit dotčenou osobu důkladné prohlídce u lékaře určené specializace, a podmíní možnost realizace přemístění tím, že by daný specialista shledal vymizení obtíží, které bránily přemístění.

58. Specifikací opatření vhodných v podmínkách té které posuzované věci se pod dosah soudní ochrany dostanou opatření, která jsou tolik podstatná s ohledem na zabránění rizika nelidského či ponižujícího zacházení. Bude rovněž na správním soudu, aby v odůvodnění svého rozhodnutí správní orgán zavázal neumožnit provedení přemístění, aniž by byla bezesbytku splněna opatření předepsaná soudem či splněny podmínky, které soud zmínil. V takovém případě bude možno žalobu či kasační stížnost zamítnout, určí-li soud konkrétní vhodná opatření či podmínky a zaváže-li jimi správní orgán.

59. Vedle toho nelze vyloučit i situaci, kdy zdravotní stav dotčené osoby bude natolik závažný, že se nebudou nabízet žádná vhodná opatření, která by zabezpečila, že přemístění může proběhnout, aniž by šlo o nelidské či ponižující zacházení. V takovém případě bude záležet na tom, zda podklady rozhodnutí týkající se zdravotního stavu dotčené osoby umožní přijmout jednoznačný závěr k tomu, zda je možné relevantní zlepšení zdravotního stavu po zbytek lhůty podle čl. 29 odst. 2 nařízení Dublin III. Vyplyne-li z těchto podkladů (jimiž mohou být např. znalecké posudky či lékařské zprávy), že po (budoucí) zbytek dané lhůty je prakticky vyloučeno, že dojde ke zlepšení zdravotního stavu, půjde o podklad pro zrušení rozhodnutí o přemístění, jak jej pojímá nařízení Dublin III, a to s ohledem na požadavek účinnosti soudní ochrany. Zrušení rozhodnutí je totiž efektivně schopno předejít jeho výkonu, zde faktické realizaci přemístění. Obecně může soud správní rozhodnutí zrušit v případě shledané nezákonnosti správního rozhodnutí, vad správního řízení, které měly nebo mohly mít vliv na zákonnost rozhodnutí, překročení mezí správního uvážení nebo jeho zneužití (§ 78 odst. 1 s. ř. s.), což platí i pro Nejvyšší správní soud [§ 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 s. ř. s.]. Ani jeden z právě uvedených důvodů ke zrušení správního rozhodnutí nepředstavuje zjištění, že by pro skutečnosti dodatečně nastalé až po vydání správního rozhodnutí dané správní rozhodnutí nebylo možno vykonat, aniž by to nebylo v rozporu se zákazem nelidského či ponižujícího zacházení. Podkladem pro kasační výrok tak bude požadavek na účinnost soudní ochrany, jde-li o otázku nelidského či ponižujícího zacházení (čl. 36 odst. 1 Listiny ve spojení s čl. 7 odst. 2 Listiny a čl. 3 Úmluvy). Ústavní soud si je vědom, že ne vždy budou k dispozici podklady, na jejichž základě by bylo možno přijmout jednoznačný závěr, že je prakticky vyloučeno, že po zbytek lhůty k přemístění dojde k zlepšení zdravotního stavu (v daném ohledu nemá jít o žádné spekulace soudu, ale o podložený skutkový závěr). Nebude-li možno přijmout jednoznačný závěr k vývoji zdravotního stavu po zbytek lhůty k přemístění, je možno takovou situaci řešit vydáním zamítavého soudního rozhodnutí se závazným právním názorem, aby správní orgán zdravotní stav dotčené osoby nechal monitorovat lékaři a aby

přemístění realizoval jen tehdy, dojde-li k jeho zlepšení ohledně specifikovaných obtíží (srov. bod 57.) a případně i za podmínky uplatnění vhodných opatření při realizaci přemístění.

60. Na tomto místě lze krátce zmínit, že SDEU pro soudní řízení o opravném prostředku podle čl. 27 odst. 1 nařízení Dublin III, což je v podmínkách České republiky řízení před městským či krajským soudem o žalobě proti rozhodnutí o přemístění, dovodil, že soud má povinnost přijmout nezbytná opatření k zajištění, že daná opatření budou provedena orgány dožadujícího členského státu tak, aby bylo vyloučeno riziko nelidského či ponižujícího zacházení při realizaci přemístění, rozsudek SDEU ve věci *C. K.*, bod 84). SDEU zmíněné požadavky na účinný opravný prostředek poskytovaný soudem dovodil s ohledem na ochranu práva garantovaného v čl. 4 Listiny EU, jehož smysl a rozsah je dle čl. 52 odst. 3 Listiny EU shodný s čl. 3 Úmluvy. Z povahy tohoto základního práva v posuzované věci vyplynuly obdobné procesní požadavky na řízení o kasační stížnosti před Nejvyšším správním soudem a způsob, jakým je má Nejvyšší správní soud naplnit, byla popsána výše.

61. Po objasnění toho, jaké požadavky se vztahovaly k řízení před Nejvyšším správním soudem z pohledu poskytování soudní ochrany (čl. 36 odst. 1 Listiny), je možno přistoupit k hodnocení, zda dané požadavky naplňují zásadu rovnocennosti a efektivitu, jak bylo zmíněno výše v bodech 32. a 33. Zásada rovnocennosti (ekvivalence) znamená, že při neexistenci úpravy v právu Evropské unie přísluší vnitrostátnímu právnímu řádu každého členského státu, aby určil příslušné soudy a upravil procesní podmínky soudních řízení určených k zajištění ochrany práv, která procesním subjektům vyplývají z práva Evropské unie, za předpokladu, že tyto podmínky nejsou na jedné straně méně příznivé než ty, které se týkají obdobných řízení na základě vnitrostátního práva. Zásada efektivitu směřuje k tomu, aby tyto podmínky neznemožňovaly nebo nadměrně neztěžovaly výkon práv priznaných právním řádem Evropské unie. K tomu viz rozsudek SDEU ze dne 9. 12. 2003 ve věci *C-112/00, Komise proti Itálii*, bod 25.

62. Požadavek ekvivalence má Ústavní soud za splněný tím, že Nejvyšší správní soud se měl zabývat námitkou, podle níž zdravotní stav stěžovatelky neumožňuje přemístění, byť tato námitka byla uplatněna až v kasační stížnosti. Dle judikatury Nejvyššího správního soudu, která se uplatní i ve věcech, jichž se netýká právo Evropské unie, platí, že nenabízí-li se jiný adekvátní způsob ochrany, je nutno prolomit § 109 odst. 5 s. ř. s., jde-li o kvalifikovanou námitku porušení čl. 3 Úmluvy (srov. body 41. a 42.). Stejně základní právo je chráněno jak čl. 3 Úmluvy, tak čl. 4 Listiny EU. Při uplatnění kvalifikované námítky porušení tohoto základního práva se tak stěžovatelka neměla dostat do horšího postavení, než osoby, u nichž se u kvalifikované námítky poukazující na čl. 3 Úmluvy prolamuje § 109 odst. 5 s. ř. s., což bylo dáno nejen povahou tohoto základního práva, ale i požadavkem ekvivalence ve věci, kde se stěžovatelka domáhala ochrany svého postavení při uplatnění nařízení Dublin III, tj. práva Evropské unie. Zásada efektivitu je dodržena na základě procesních nástrojů popsanych v bodech 54. až 59., které umožňují Nejvyššímu správnímu soudu, aby přijal opatření, jež jsou plně srovnatelná s těmi, která má přijmout soud při rozhodování o opravném prostředku ve smyslu čl. 27 nařízení Dublin III (k tomu bod 60.). Jejich uplatnění Nejvyšším správním soudem, jsou-li pro to věcně dány podmínky, není spojeno s dalšími procesními nároky na stěžovatele, které by se jakkoli odlišovaly od jiných řízení o kasační stížnosti či nadměrně ztěžovaly výkon práv priznaných právem Evropské unie.

63. Ústavní soud zdůrazňuje, že výklad provedený v bodech 55. až 59. vztahující se k řízení před Nejvyšším správním soudem se týká značně „netypické“ procesní situace dané kombinací těchto skutečností: 1) stěžovatelka vznesla kvalifikovanou námitku porušení zákazu nelidského či ponižujícího zacházení (bod 39.), 2) tuto námitku fakticky nemohla uplatnit dříve než v kasační stížnosti (bod 36.), 3) ochranu před namítaným porušením zmíněného základního práva jí nemohla dostatečně účinně poskytnout jiná řízení (body 43. až 47.) a 4) ukázalo-li by se po věcném hodnocení podložené stěžovatelčino tvrzení o namítaném ponižujícím či nelidském zacházením spojeném se samotným přemístěním, pak by šlo o důsledek, který není možno jednoduše následně odstranit (bod 54.). Za současné kumulace těchto okolností Ústavní soud shledal, že bylo výše uvedeným způsobem třeba ustanovení soudního řádu správního interpretovat způsobem, který se částečně odchyluje od jejich doslovného znění za účelem dosažení patřičné míry účinnosti soudní ochrany. Jde o výklad vážící se na popsanou „netypickou“ procesní situaci a bez dalšího nesnese zobecnění i na typově jiná řízení před Nejvyšším správním soudem, která jsou po procesní stránce odlišná od posuzovaného řízení.

V. E. K postupu Nejvyššího správního soudu v posuzované věci

64. Nejvyšší správní soud se odmítl zabývat skutečnostmi ke zdravotnímu stavu, které stěžovatelka mohla uplatnit nejdříve v kasační stížnosti. Tím porušil stěžovatelčino právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny (srov. body 48. až 50.). Zda byla nebo nebyla důvodná stěžovatelčina námitka nemožnosti provést přemístění pro její zdravotní stav, tak nebyla věcně posouzena. Z tohoto důvodu se ani Ústavní soud nemůže vyslovit k tomu, zda skutečně stěžovatelčin zdravotní stav bránil přemístění. Brání tomu pochybení Nejvyššího správního soudu, který tuto otázku věcně neposuzoval.

65. Vedle toho však Nejvyšší správní soud zmínil (v bodě 15 napadeného rozsudku), jaké povinnosti má Ministerstvo vnitra, tj. neuplynula-li šestiměsíční lhůta podle čl. 29 odst. 1 nařízení Dublin III, pak musí správní orgán nechat posoudit zdravotní stav stěžovatelky a vyhodnotit, zda je vzhledem k jejímu zdravotnímu stavu přemístění možné realizovat. Ústavní soud konstatuje, že šlo o natolik obecné konstatování povinností správního orgánu, které nenaplnilo požadavky na to, aby soud konkrétně uvedl, jaká vhodná opatření bude třeba učinit, aby bylo vyloučeno, že by přemístění mohlo představovat nelidské či ponižující zacházení (k tomu srov. body 57. a 58.). Ani uvedenou částí napadeného rozsudku tak Nejvyšší správní soud nedostal své povinnosti poskytnout stěžovatelce soudní ochranu.

V. F. K požadavku na „automatický“ odkladný účinek

66. Přednesla-li dotčená osoba tvrzení o tom, že by její vyhoštění znamenalo reálné riziko zacházení rozporného se zákazem nelidského či ponižujícího zacházení (čl. 3 Úmluvy), zahrnuje požadavek na účinný opravný prostředek (čl. 13 Úmluvy) též „automatický“ odkladný účinek takového opravného prostředku, a to s ohledem na váhu, kterou čl. 3 Úmluvy ESLP přiznává, a nenapravitelnou povahu újmy, která by nastala, kdyby došlo k nelidskému či ponižujícímu zacházení (např. rozsudek ESLP ve věci *Diallo proti České republice* ze dne 23. 6. 2011 č. 20493/07, § 74). Tento požadavek ESLP zopakoval i v rozsudku ze dne 6. 6. 2013 ve věci *Mohammed proti Rakousku*, č. stížnosti 2283/12, § 80, v kauze, kde šlo o přemístění podle nařízení Rady (ES) č. 343/2003, kterým se

stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v některém z členských států (tzv. nařízení Dublin II).

67. Stěžovatelka ve své ústavní stížnosti poukazovala na požadavek „automatického“ odkladného účinku. K tomu v první řadě Ústavní soud konstatuje, že čl. 13 Úmluvy dopadá na situace, kdy má dotčená osoba hajitelné tvrzení (*arguable claim*) o porušení práv zaštitěných Úmluvou (např. rozsudek ESLP ze dne 27. 4. 1988 ve věci *Boyle a Rice proti Spojenému království*, č. stížnosti 9658/82, § 52; či rozsudek ESLP ze dne 21. 2. 1990 ve věci *Powell a Rayner proti Spojenému království*, č. stížnosti 9310/81, § 31). V řízení před městským soudem neměla stěžovatelka hajitelné tvrzení o nelidském či ponižujícím zacházení, které by pro ni realizace přemístění mohla znamenat. Ke zhoršení jejího psychického stavu v návaznosti na porod mrtvého dítěte došlo až po skončení řízení před městským soudem, neboť k samotnému porodu mrtvého dítěte došlo až po vydání rozsudku městského soudu. V průběhu řízení před městským soudem tak z dosud nenastalého zhoršení psychického stavu, k němuž došlo až následně po porodu mrtvého dítěte, nemohlo plynout riziko nelidského či ponižujícího zacházení. K charakteru obav, které stěžovatelka měla v průběhu řízení před městským soudem lze odkázat na obsah jejího návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě. Odkladný účinek zde chtěla přiznat s odvoláním na právo na soudní ochranu a dále pro obavy, které se vázaly k zacházení v její zemi původu – Republice Uzbekistán. Jelikož ve věci šlo o přemístění do Francouzské republiky, její obavy k zemi původu byly bezvýznamné, odtud hajitelné tvrzení o nelidském či ponižujícím zacházení plynout nemohlo. V návrhu na přiznání odkladného účinku stručně zmínila své těhotenství, aniž by však jakkoli zmínila, že by mělo bránit přemístění, ani odtud proto hajitelné tvrzení nemohlo pramenit. Poznatky ze správního řízení ke zdravotnímu stavu stěžovatelky byly takové, že dne 7. 2. 2018 vypověděla, že měla „trošku problémy se srdcem“, v době podání výpovědi to již bylo v pořádku a se svým problémem ani nenavštívila lékaře (č. l. 27 správního spisu). Ani v daném ohledu nebyly dány požadavky na hajitelné tvrzení o nelidském či ponižujícím zacházení.

68. Ve stěžovatelkou odkazovaném rozsudku ve věci *Mohammed proti Rakousku*, ESLP nehodnotil otázku automatického odkladného účinku u právního prostředku obrany proti první žádosti o azyl pana Mohammeda za situace, kdy v době, kdy tento prostředek obrany mohl podat, neměl hajitelné tvrzení o nelidském či ponižujícím zacházení (viz rozsudek ESLP ve věci *Mohammed proti Rakousku*, § 75), až ve druhé žádosti o azyl měl pan Mohammed takové hajitelné tvrzení. Ostatně ESLP zmiňoval, že účastník by měl mít přístup k oprávněnému prostředku s automatickým odkladným účinkem tam, kde přednese hajitelné tvrzení o riziku porušení čl. 3 Úmluvy (viz rozsudek ESLP ve věci *Mohammed proti Rakousku*, § 80). S ohledem na to, že v průběhu řízení před městským soudem zde nebylo hajitelné tvrzení stěžovatelky o riziku porušení čl. 3 Úmluvy, není nutné, aby se otázkou automatického odkladného účinku řízení o žalobě Ústavní soud v posuzované věci zabýval.

69. Co se týče řízení před Nejvyšším správním soudem, je nutno poznamenat, že požadavek „automatického“ odkladného účinku se na řízení o kasační stížnosti nevztahuje. Jak totiž uvedl ESLP, čl. 13 Úmluvy neukládá členským státům zavést dvoustupňové soudní řízení a ani přiznat druhému stupni soudního řízení „automatický“ odkladný účinek (rozsudky ESLP ze dne 5. 7. 2016 ve věci *A. M. proti Nizozemí*,

č. stížnosti 29094/09, § 70; a ze dne 14. 2. 2017 ve věci *Allanazarova proti Rusku*, č. stížnosti 46721/15, § 98). Vedle toho lze poznamenat, že Nejvyšší správní soud ke stěžovatelčině návrhu přiznal kasační stížnosti odkladný účinek usnesením ze dne 15. 5. 2019 č. j. 8 Azs 126/2019-37. Odkladný účinek se podle odůvodnění tohoto rozhodnutí vztahoval i na správní rozhodnutí a byl přiznán s ohledem na zhoršení zdravotního stavu stěžovatelky, k němuž došlo po vydání rozsudku městského soudu.

70. Ústavní soud dodává, že požadavek na „automatický“ odkladný účinek prostředku nápravy, jde-li o vrchnostensky vynucený přesun cizince do jiné země, u něhož existuje hajitelné tvrzení, že by přesun znamenal nelidské či ponižující zacházení, vyplývá toliko z čl. 13 Úmluvy. Jak bylo výše zmíněno (bod 54.), čl. 36 odst. 1 Listiny obsahuje požadavek, aby prostřednictvím soudu bylo možno předejít realizaci takového rozhodnutí či postupu, u nichž je reálné riziko, že by představovaly nelidské či ponižující zacházení a jejichž účinek je následně neodstranitelný. Daný požadavek čl. 36 odst. 1 Listiny ovšem není takového charakteru, že by nutně vyžadoval „automatický“ odkladný účinek. Naplněn může být podle okolností i odkladným účinkem či předběžným opatřením, o něž je nutno žádat, či jinými vhodnými procesními instituty. I tak totiž lze předejít případné realizaci rozhodnutí, u něhož by bylo dáno hajitelné tvrzení. K řízení o kasační stížnosti je třeba uvést, že požadavek „automatického“ odkladného účinku podle ESLP nevyplývá z čl. 13 Úmluvy pro druhý stupeň soudního řízení. Nevyplývá ani z čl. 36 odst. 1 Listiny.

V. G. Námitka uplynutí šestiměsíční lhůty podle čl. 29 odst. 1 nařízení Dublin III uplatněná poprvé až v kasační stížnosti

71. V čl. 29 odst. 1 nařízení Dublin III je upravena šestiměsíční lhůta k přemístění žadatele o mezinárodní ochranu nebo jiné osoby uvedené v čl. 18 odst. 1 písm. c) daného nařízení z dožadujícího členského státu do státu příslušného posoudit žádost o mezinárodní ochranu. Jde o lhůtu šest měsíců od přijetí žádosti jiným členským státem o převzetí dotyčné osoby nebo o její přijetí zpět nebo od vydání konečného rozhodnutí o opravném prostředku nebo o přezkumu, pokud má podle čl. 27 odst. 3 nařízení Dublin III odkladný účinek.

72. Podle čl. 29 odst. 2 věty první nařízení Dublin III platí, že nedojde-li k přemístění během šestiměsíční lhůty, příslušnému členskému zanikne jeho povinnost převzít nebo přijmout dotyčnou osobu zpět a příslušným státem se stává dožadující členský stát. Ústavní soud opakuje, že pro posuzovaný případ nemá význam prodloužení této lhůty podle čl. 29 odst. 2 věty druhé nařízení Dublin III, neboť druhá věta počítá s uvězněním dotčené osoby nebo jejím útekem, což není stěžovatelčin případ.

73. Zmíněná šestiměsíční lhůta platí nejen pro přijímání, ale i pro výkon rozhodnutí o přemístění, přičemž daná lhůta může uplynout i po vydání rozhodnutí o přemístění (rozsudek SDEU ve věci *Shiri*, body 41. a 42.). V případě jejího uplynutí dochází *ex lege* k přesunu příslušnosti pro posuzování žádosti o mezinárodní ochranu na dožadující členský stát (rozsudek SDEU ze dne 19. 3. 2019 ve věci C-163/17, *Jawo*, bod 52.). Příslušné správní orgány dožádaného členského státu po uplynutí zmíněné lhůty již nemohou přemístit dotčenou osobu do jiného členského státu a naopak mají povinnost z úřední moci přijmout nezbytná opatření, která plynou ze skutečnosti, že je dána příslušnost prvního státu (rozsudek SDEU ve věci *Shiri*, bod 43.). Z čl. 27 odst. 1 nařízení Dublin III vyplývá, že žadatel o mezinárodní ochranu musí mít k dispozici účinný

a rychlý opravný prostředek, na jehož základě se může dovolávat toho, že šestiměsíční lhůta stanovená v čl. 29 odst. 1 a 2 daného nařízení uplynula po přijetí rozhodnutí o přemístění (rozsudek SDEU ve věci *Shiri*, bod 46.).

74. V řízení před městským soudem stěžovatelka vůbec neuplatnila námitku uplynutí šestiměsíční lhůty stanovené v čl. 29 odst. 1 nařízení Dublin III. Námitku uplynutí zmíněné lhůty poprvé uplatnila až v kasační stížnosti, v níž dovozovala její uplynutí dnem 6. 12. 2018, tj. až po vydání rozhodnutí Ministerstva vnitra, které bylo vydáno dne 8. 11. 2018.

75. Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku námitku uplynutí lhůty k přemístění označil za nepřipustnou podle § 104 odst. 4 s. ř. s., neboť nebyla uplatněna v řízení před městským soudem. Dodal, že jejímu uplatnění již v žalobě k městskému soudu nic nebránilo. Žalobu datovanou dnem 9. 12. 2018 stěžovatelka odeslala dne 11. 12. 2018, tj. po dni 6. 12. 2018, kdy podle jejího tvrzení měla lhůta k přemístění uplynout.

76. V ústavní stížnosti stěžovatelka dovozovala, že námitku uplynutí lhůty k přemístění stanovenou v čl. 29 odst. 1 nařízení Dublin III mají správní soudy posuzovat *ex offo*. Zastává názor, že Nejvyšší správní soud porušil její právo na soudní ochranu (čl. 36 odst. 1 Listiny) tím, že danou námitku označil za nepřipustnou.

77. Podle čl. 36 odst. 1 Listiny se každý může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu. Právo na přístup k soudu neplatí absolutně. Ačkoli náleží k hlavním atributům demokratického právního státu, může podléhat zákonným omezením. Ústavní soud musí zkoumat, zda omezení práva na přístup k soudu nezasahují do samotné podstaty tohoto práva (viz např. nálezy ze dne 20. 2. 2018 sp. zn. II. ÚS 3112/17 (N 30/88 SbNU 431), bod 14.; výše zmíněný nálezy sp. zn. II. ÚS 635/18, bod 25.; či nálezy ze dne 23. 10. 2018 sp. zn. I. ÚS 1060/18, bod 12.). Jakékoli omezení práva na přístup k soudu bude odpovídat zárukám spravedlivého procesu pouze tehdy, pokud vede k legitimnímu cíli a pokud existuje přiměřený vztah mezi použitými prostředky a sledovaným cílem [viz nálezy ze dne 27. 11. 2018 sp. zn. Pl. ÚS 41/17 (16/2019 Sb.), bod 47.; obdobně viz též rozsudky ESLP ze dne 28. 5. 1985 ve věci *Ashingdane proti Spojenému království*, stížnost č. 8225/78, § 57; ze dne 20. 4. 2004 ve věci *Bulena proti České republice*, stížnost č. 57567/00, § 29; nebo ze dne 5. 4. 2018 ve věci *Zubac proti Chorvatsku*, stížnost č. 40160/12, § 78].

78. Skrze § 104 odst. 4 s. ř. s. jsou stěžovatelé omezeni v okruhu námitek, které mohou přípustně předložit Nejvyššímu správnímu soudu. Omezení dopadá i na námitky, které nebyly uplatněny v řízení před městským či krajským soudem, z něhož vzešlo kasační stížností napadené rozhodnutí, ačkoli zde uplatněny být mohly. Zmíněné zákonné ustanovení spoluvytváří zákonem stanovený postup uplatňování práva před Nejvyšším správním soudem. Ústavní soud konstatuje, že dané ustanovení neklade nepřiměřené překážky domáhání se svého práva před Nejvyšším správním soudem. Jde o výraz přezkumné role Nejvyššího správního soudu. Smyslem popsání omezení je zajistit, aby se Nejvyšší správní soud nemusel pravidelně zabývat právními otázkami, k nimž nedostal možnost vyjádřit se městský či krajský soud. Poznámek lze, že tímto způsobem zákonná úprava napomáhá k naplnění ústavního práva na projednání a rozhodnutí věci v přiměřené lhůtě, resp. bez zbytečných průtahů (čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských

práv a základních svobod, čl. 38 odst. 2 Listiny). Po aktivně legitimovaných účastnících předcházejícího žalobního řízení lze spravedlivě žádat, aby uplatnili veškeré důvody nezákonnosti správního rozhodnutí již v řízení před soudem prvního stupně [nález ze dne 12. 1. 2016 sp. zn. II. ÚS 2732/15 (N 6/80 SbNU 65), bod 17.].

79. Podle § 104 odst. 4 s. ř. s. však není nepřijatelná námitka uplatněná poprvé až v kasační stížnosti, poukazuje-li na vadu, k níž správní soud hledí *ex offio* (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2015 č. j. 4 As 236/2014-85, bod 32).

80. V napadeném rozsudku Nejvyšší správní soud vycházel z toho, že k okolnosti, zda až po přijetí rozhodnutí o přemístění, jak jej pojímá nařízení Dublin III, došlo k uplynutí lhůty určené k provedení přemístění stanovené v čl. 29 odst. 1 zmíněného nařízení, není správní soud povolán přihlížet *ex offio* v řízení o žalobě proti takovému rozhodnutí o přemístění. Ústavní soud nespátřuje v právě zmíněném hodnocení Nejvyššího správního soudu žádnou protiústavnost. Skutečnosti, k nimž má soud přihlížet z úřední povinnosti, i když nebyly namítány, může stanovit přímo zákon (např. nicotnost správního rozhodnutí vyslovuje soud podle § 76 odst. 2 s. ř. s. i bez návrhu). V zákoně není stanoveno, že by měl soud z úřední povinnosti přihlížet k uplynutí lhůty podle čl. 29 odst. 1 nařízení Dublin III. Nad rámec v zákoně výslovně zmíněných důvodů dovedila judikatura některé skutečnosti, k nimž správní soud hledí *ex offio*. Stěžovatelka v ústavní stížnosti v daném směru poukázala na povinnost správního soudu přihlédnout k prekluzi práva doměřit daň [k tomu srov. např. nálezy ze dne 26. 2. 2009 sp. zn. I. ÚS 1169/07 (N 38/52 SbNU 387), či ze dne 6. 5. 2009 sp. zn. I. ÚS 1419/07 (N 112/53 SbNU 397)].

81. Ústavní soud má za to, že není v posuzované věci přiléhavé poukazovat na povinnost správního soudu v řízení o žalobě proti správnímu rozhodnutí (§ 65 a násl. s. ř. s.) přihlížet *ex offio* k daňové prekluzi. U prekluzivních lhůt pro stanovení daně soud *ex offio* kontroluje, zda správní orgán vydal rozhodnutí o stanovení daně tak, aby nabylo právní moci před koncem prekluzivní lhůty. Soud při takovém posuzování již nehledí ke skutečnostem sahajícím z časového hlediska do období po právní moci rozhodnutí o stanovení daně. Důvod k zásahu správního soudu z úřední povinnosti je nesprávný postup správního orgánu, který vydal rozhodnutí, jež pro žádný okamžik po právní moci nebylo z objektivního hlediska souladné s právním řádem, jelikož přiznalo státu nárok, který pro uplynutí prekluzivní lhůty nebylo možno přiznat.

82. Stěžovatelka však tvrdí, že městský soud měl *ex offio* posuzovat okolnosti nastalé až s časovým odstupem po právní moci rozhodnutí o přemístění, jak jej pojímá nařízení Dublin III. Není tedy přiléhavé poukazovat na povinnost soudu přihlížet z úřední povinnosti k uplynutí prekluzivní lhůty ke stanovení daně, neboť zde k okolnostem po právní moci soud nepřihlíží.

83. Lze zmínit, že kombinaci možnosti správního soudu zohlednit okolnosti nastalé po skutkovém stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a přezkumu určitých otázek správním soudem *ex offio*, je možno nalézt v souvislosti dodržení zásady *non-refoulement*. V takovém případě je krajský soud za určitých podmínek povinen odchytil se od § 75 odst. 1 s. ř. s. a přihlížet i ke skutečnostem relevantním z hlediska mezinárodní ochrany, které vyšly najevo až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí [usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2016

č. j. 5 As 104/2013-46 (č. 3528/2017 Sb. NSS), bod 22]. A současně platí, že má-li soud k dispozici poznatky o tom, že žadateli o azyl je nezbytné poskytnout doplňkovou ochranu podle § 14a zákona o azylu, neboť její neposkytnutí by bylo narušením zásady *non-refoulement* a ochranu již nelze poskytnout v jiném řízení, rozhodnutí žalovaného zruší, aniž by taková skutečnost musela být žalobou výslovně namítána [usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2011 č. j. 7 Azs 79/2009-84 (č. 2288/2011 Sb. NSS), bod 23].

84. Obecně lze konstatovat, že přezkum určitých otázek správním soudem *ex officio* je zcela výjimečnou záležitostí. Přezkum *ex officio* v kombinaci s tím, že za určitých okolností může správní soud překročit skutkový stav, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, je pak v českém prostředí naprostou raritou, jež musí být odůvodněna mimořádnými právními důvody, jakým je např. zásada *non-refoulement*. Je zjevné, že uplynutí lhůty podle čl. 29 odst. 1 nařízení Dublin III po vydání rozhodnutí o přemístění, je s dodržením zásady *non-refoulement* hrubě nesrovnatelné. Ústavní soud zdůrazňuje, že otázka uplynutí lhůty podle čl. 29 odst. 1 nařízení Dublin III je otázkou odlišnou od otázky případného nelidského či ponižujícího zacházení a jde o otázku samostatnou. Nelze tedy souhlasit se stěžovatelkou, že by správní soud měl v řízení o žalobě proti rozhodnutí o přemístění, jak jej pojímá nařízení Dublin III, *ex officio* zkoumat, zda po přijetí rozhodnutí o přemístění došlo k uplynutí lhůty určené k provedení přemístění stanovené v čl. 29 odst. 1 zmíněného nařízení.

85. Ústavní soud dodává, že právo Evropské unie obecně neukládá vnitrostátním soudům povinnost uplatnit bez návrhu důvod vycházející z právního předpisu Evropské unie nezávisle na jeho významu pro právní řád Evropské unie, mají-li účastníci dány skutečnou možnost uplatnit před vnitrostátním soudem žalobní důvod založený na porušení práva Evropské unie (rozsudek SDEU ze dne 7. 6. 2006 ve spojených věcech C-222/05 až C-225/05, *van der Weerd a další*, bod 41; dále jen „rozsudek SDEU ve věci *van der Weerd*“).

86. Jak je dále uvedeno v rozsudku SDEU ve věci *van der Weerd*, zásada efektivity (k jejímu obsahu srov. bod 61.) nevylučuje takový vnitrostátní právní předpis, jenž brání vnitrostátním soudům uplatnit bez návrhu důvod vycházející z porušení právních předpisů Evropské unie, jestliže by je přezkum takového důvodu donutil k opuštění jejich pasivní role tím, že by vykročily z rámce sporu vymezeného účastníky řízení a opřely by se o jiné skutečnosti a okolnosti, než na kterých účastník řízení mající zájem na uplatnění uvedených ustanovení založil svoji žalobu. Ohledně zásady efektivity vyplývá z judikatury SDEU, že je nutno každý případ, ve kterém vyvstává otázka, zda vnitrostátní procesní předpis činí výkon práv přiznaných jednotlivcům právním řádem Evropské unie nemožným nebo jej nadměrně ztěžuje, analyzovat s ohledem na postavení tohoto předpisu v celém řízení, průběh řízení a zvláštnosti řízení před různými vnitrostátními orgány. K tomu viz rozsudek SDEU ve věci *van der Weerd*, body 28., 33. a 36.).

87. Ústavní soud k zásadě efektivity zdůrazňuje, že stěžovatelce nic nebránilo svou námitku ke lhůtě podle čl. 29 odst. 1 nařízení Dublin III uplatnit před městským soudem. Stěžovatelka totiž tvrdila, že lhůta uplynula 6. 12. 2018 a žalobu podala dne 13. 12. 2018 (soudu ji odeslala dne 11. 12. 2018). Požadavek na její uplatnění v daném řízení proto neznačil nadměrnou procesní překážku. K zásadě ekvivalence (jejíž obsah byl nastíněn v bodě 61.) lze poukázat na body 77. až 84. výše.

88. Stěžovatelka ve své replice tvrdila, že požadavek na to, aby soud *ex officio* přihlížel k důsledku uplynutí lhůty podle čl. 29 odst. 2 nařízení Dublin III, k němuž by mělo dojít po vydání rozhodnutí o přemístění, vyplývá z rozsudku SDEU ve věci *Shiri*, bodu 43. Zde SDEU poznamenal k uplynutí dané lhůty: „*V tomto ohledu příslušné orgány dožadujícího členského státu nemohou v takové situaci přemístit dotčenou osobu do jiného členského státu a naopak mají povinnost z úřední moci přijmout nezbytná opatření, která plynou ze skutečnosti, že je dána příslušnost prvního členského státu, a směřují k tomu, aby byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podaná touto osobou neprodleně vyřízena.*“ Ústavní soud vychází z toho, že obratem „příslušné orgány dožadujícího členského státu“ v právě citovaném rozsudku SEDU jsou míněny správní orgány, které by jinak přemístění zabezpečovaly, či správní orgány, které vydávají rozhodnutí o přemístění, nikoli soudy. Takové správní orgány tak mají povinnost kontrolovat a zajistit, aby se přemístění uskutečnilo jen v otevřené lhůtě podle čl. 29 odst. 1 nařízení Dublin III. A pokud daná lhůta uplynula, aniž by dotčená osoba byla přemístěna, mají povinnost činit kroky k tomu, aby byla posouzena její žádost o mezinárodní ochranu. Ústavní soud se nedomnívá, že by tímto způsobem SDEU dovozoval *ex officio* přezkum před soudy, lze proto vyjít z obecné judikatury SDEU k otázce soudního přezkumu *ex officio* reprezentované např. rozsudkem SDEU ve věci *van der Weerd*.

89. Ústavní soud shrnuje, že v souladu se zákonem stanoveným postupem domáhání se práva (čl. 36 odst. 1 Listiny) nebyla před Nejvyšším správním soudem uplatněna námitka, podle níž po právní moci rozhodnutí o přemístění došlo k uplynutí lhůty podle čl. 29 nařízení Dublin III, aniž by předtím stěžovatelka byla přemístěna. Vlastní vinou tak stěžovatelka způsobila, že šlo o nepřípustnou námitku podle § 104 odst. 4 s. ř. s. Nejvyšší správní soud neporušil žádné její základní právo či svobodu tím, že danou námitku označil jako nepřípustnou. Skutečnost, že šlo o nepřípustnou námitku a Nejvyšší správní soud se k ní nevyjádřil, však neznamená, že by správní orgán byl zbaven své povinnosti zabezpečit, že k přemístění může dojít jen tehdy, neuplynula-li lhůta podle čl. 29 odst. 2 nařízení Dublin III. Jde totiž o obecnou povinnost správního orgánu, kterou má ve všech případech, kdy hodlá provést přemístění ve smyslu nařízení Dublin III. Tuto povinnost má i v případech, kdy nebyla vůbec podána žaloba proti rozhodnutí o přemístění.

90. Vhodné je však dodat ještě jednu poznámku. Ani § 104 odst. 4 s. ř. s. nebrání Nejvyššímu správnímu soudu posuzovat otázku uplynutí šestiměsíční lhůty podle čl. 29 odst. 2 nařízení Dublin III jako předběžnou otázku při posuzování kvalifikované námítky, že by realizace přemístění značila nelidské či ponižující zacházení. Nic mu nebrání, posuzuje-li takovou námitku, nejprve vyhodnotit, zda je ještě vůbec možné s ohledem na čl. 29 odst. 2 nařízení Dublin III přemístění provést. V mnoha případech by se totiž jako procesně neekonomické jevílo prověřovat tvrzení o špatném zdravotním stavu, které bude zpravidla vyžadovat náročné dokazování, za situace, kdy by námitku nelidského zacházení při případné realizaci přemístění bylo možno vypořádat hodnocením, že k přemístění již dojít nemůže pro uplynutí lhůty. Tuto námitku je tak možno plně vypořádat i samotným konstatováním, že přemístění již není možné pro uplynutí lhůty k tomu určené, přičemž o této lhůtě si soud může učinit úsudek jako o předběžné otázce, aniž by k otázce lhůty musela být uplatněna způsobitelná námitka. Na druhou stranu nelze z ústavního hlediska soudu upřít možnost námitku nelidského zacházení vypořádat čistě na základě hodnocení zdravotního stavu (to bude možné např. tehdy, když shledá,

že zdravotní stav je takový, že nepředstavuje překážku realizaci přemístění), aniž by se zabýval lhůtou k přemístění, pokud k ní nebyla přípustně uplatněna samostatná námitka. Lapidárně řečeno, není-li řádně uplatněna námitka uplynutí lhůty k přemístění po vydání rozhodnutí o přemístění, je na úvaze soudu v závislosti na procesní situaci, zda se s ohledem na stav věci bude nebo nebude jako předběžnou otázkou zabývat uplynutím této lhůty. Podstatné však je, aby byl schopen náležitě vypořádat řádně uplatněné námitky.

VI. Závěr

91. Ústavní soud shledal, že Nejvyšší správní soud porušil stěžovatelčino právo na soudní ochranu (čl. 36 odst. 1 Listiny) tím, že věcně neposoudil její námitku nelidského či ponižujícího zacházení, které by pro ni mohla znamenat realizace přemístění ve smyslu nařízení Dublin III. Nejvyšší správní soud u této námitky neměl aplikovat § 109 odst. 5 s. ř. s. Důvodem k prolomení § 109 odst. 5 s. ř. s. byla aplikační přednost čl. 3 Úmluvy (srov. zejména body 41. a 48.) s přihlédnutím k zachování zásady ekvivalence procesních podmínek ve věci, které se týkalo nařízení Dublin III, při uplatnění kvalifikované námitky porušení zákazu nelidského či ponižujícího zacházení, jenž je zakotven jak v čl. 3 Úmluvy, tak čl. 4 Listiny EU (srov. bod 62.). Ústavní stížnost je tedy důvodná a Ústavní soud napadený rozsudek Nejvyššího správního soudu zrušil podle § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu.

92. Dále Ústavní soud rozhodl o zrušení rozhodnutí Ministerstva vnitra. Stěžovatelka a Ministerstvo vnitra se ve svých podáních zaslaných Ústavnímu soudu shodly, že šestiměsíční lhůta k přemístění uplynula po vydání rozhodnutí o přemístění a že tedy podle čl. 29 odst. 2 nařízení Dublin III *ex lege* uplynutím této lhůty přešla příslušnost k posouzení stěžovatelčiny žádosti o mezinárodní ochranu na Českou republiku. Ministerstvo vnitra doložilo, že stěžovatelce doručilo v daném směru osvědčení ze dne 8. 11. 2019, podle něhož bude tato žádost posouzena orgány České republiky. Osvědčení bylo vydáno až poté, co byl vydán rozsudek Nejvyššího správního soudu napadený ústavní stížností. Stěžovatelka a Ministerstvo vnitra jsou tedy ve shodě na tom, že již není možno přemístit stěžovatelku do Francouzské republiky na základě správního rozhodnutí, které bylo napadeno ústavní stížností. Ministerstvo vnitra v době rozhodování Ústavního soudu vylučuje, že by mohlo dojít k přemístění, o němž stěžovatelka namítá, že by pro ni znamenalo nelidské či ponižující zacházení. Za takové situace by bylo procesně neekonomické vracet věc Nejvyššímu správnímu soudu k dalšímu řízení. Nejvyššímu správnímu soudu by za takové situace k námitce nelidského či ponižujícího zacházení nic nebránilo shrnout, že mezi stranami již není sporu o skutkových okolnostech rozhodných pro posouzení uplynutí lhůty podle čl. 29 odst. 2 nařízení Dublin III ani o závěru o jejím uplynutí po vydání rozhodnutí o přemístění. Jak bylo zmíněno v bodě 90., ani § 104 odst. 4 s. ř. s., nebrání Nejvyššímu správnímu soudu si jako předběžnou otázku vyhodnotit otázku uplynutí dané lhůty. O této otázce přestal být v posuzované věci spor mezi účastníky původního řízení před Nejvyšším správním soudem. Ochranu základním právům stěžovatelky může poskytnout rovnou Ústavní soud zrušením rozhodnutí Ministerstva vnitra. Důvodem k jeho zrušení však není okolnost, že by v době jeho vydání bylo v rozporu s ústavními předpisy. Důvodem k jeho zrušení je skutečnost, že až po jeho vydání došlo podle čl. 29 odst. 2 nařízení Dublin III k nemožnosti přemístění provést, v kombinaci s uplatněním kvalifikované námitky nelidského či ponižujícího zacházení.

Má-li za určitých podmínek, jde-li o zákaz takového zacházení, Nejvyšší správní soud možnost rušit rozhodnutí o přemístění pro skutečnosti nastalé po vydání tohoto rozhodnutí (srov. bod 59.), je v takových věcech nutno připustit takovou možnost i pro Ústavní soud. Pro dané situace jde o naplnění požadavků na soudní ochranu, která musí být schopna předejít výkonu takových opatření, u nichž je reálné riziko nelidského či ponižujícího zacházení a jejichž účinek by byl následně neodstranitelný (bod 54.). Předejít výkonu takového rozhodnutí je možno právě jeho zrušením. Taková možnost musí být dána i Ústavnímu soudu jako orgánu ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy). Ve zrušení rozhodnutí Ministerstva vnitra přitom nelze spatřovat negativní hodnocení obsahu tohoto rozhodnutí v době jeho vydání, neboť důvodem k jeho zrušení byly toliko skutečnosti nastalé až po jeho vydání v kombinaci s požadavkem na soudní ochranu, jež je schopna předejít výkonu takových opatření, u nichž je reálné riziko nelidského či ponižujícího zacházení a jejichž účinek by byl následně neodstranitelný. Stalo-li se v průběhu řízení o ústavní stížnosti mezi stěžovatelkou a Ministerstvem vnitra nesporné, že rozhodnutí o přemístění nelze vykonat z důvodu uplynutí šestiměsíční lhůty, je možno připustit zrušení takového rozhodnutí na základě této skutečnosti v kombinaci se samotnou skutečností uplatnění kvalifikované námitky nelidského či ponižujícího zacházení, aniž by bylo nezbytné tuto námitku věcně posoudit. Důvodem je rychlost a hospodárnost řízení, skutečnost, že daný důvod zrušení neznamená deklarování protiústavnosti správního rozhodnutí v době, kdy bylo vydáno, a okolnost, že výkon takového rozhodnutí není možný z jiného důvodu.

93. Ústavní stížnost směřovala i proti rozsudku městského soudu. Jelikož stěžovatelka v době řízení před městským soudem vůbec nenamítla nelidské či ponižující zacházení a hajitelné tvrzení o riziku tohoto zacházení vzniklo až po vydání jeho rozsudku, není žádným pochybením městského soudu, že se tímto neuplatněným a v té době neexistujícím tvrzením nezabýval. Nebylo povinností městského soudu bez námitky hodnotit otázku, zda až po vydání rozhodnutí o přemístění uplynula či neuplynula lhůta podle čl. 29 odst. 2 nařízení Dublin III (srov. body 80. až 88.). Městskému soudu proto nelze vytýkat, že se touto lhůtou nezabýval. Hodnocení, které jinak ve svém rozsudku městský soud činil, nebylo v ústavní stížnosti jakkoli zpochybněno. Za daného stavu je proto ústavní stížnost nedůvodná v části, v níž směřovala proti rozsudku městského soudu a Ústavní soud ji v této části výrokem IV. zamítl.

94. Výsledkem řízení před Ústavním soudem je tedy zrušení rozsudku Nejvyššího správního soudu, který však již ve věci nepovede další řízení, neboť Ústavní soud zrušil i předcházející rozhodnutí Ministerstva vnitra. Další řízení se povede před Ministerstvem vnitra a jeho předmětem bude posuzování stěžovatelčiny žádosti o mezinárodní ochranu, což je ostatně důsledek, který na základě čl. 29 odst. 2 nařízení Dublin III nastal ke dni uplynutí šestiměsíční lhůty k realizaci přemístění.

95. O stěžovatelčině návrhu, aby náklady jejího zastoupení v řízení o ústavní stížnosti hradil stát (§ 83 zákona o Ústavním soudu), bude rozhodnuto samostatným usnesením.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 19. května 2020

Jiří Zemánek
předseda senátu